

НОРМА «ПРАВОВА ПОВЕДІНКА» ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК КРАЇНИ: КРОС КУЛЬТУРНИЙ ВИМІР

Н. І. Литвиненко, к. е. н., доцент, ДВНЗ «Національний гірничий університет», natalyt33@mail.ru

Методологія дослідження. Результати отримані при застосуванні наступних методів: абстракції – при визначенні сутності категорії «правова поведінка»; методів статистики – при визначенні тісноти взаємозв'язку між індексами «Політична стабільність і відсутність насилля», «Верховенство права» та індексом «Розвитку людського потенціалу»; кількісний аналіз – при встановленні тенденцій розвитку індексів «Політична стабільність і відсутність насилля», «Верховенство права» та індексу «Розвиток людського потенціалу», компаративний аналіз при дослідженні умов і результатів розвитку країни в залежності від норми «правова поведінка».

Результати. Виявлено, що норма «правова поведінка» є одним із елементів, який дозволяє встановити безпечний та ефективний взаємозв'язок між суб'єктами. Означена норма обумовлює ефективність функціонування суспільства в цілому.

Встановлено значимий прямий кореляційний зв'язок між нормою правова поведінка за двома ознаками та рівнем соціально-економічного розвитку країни та виявлено, що цей зв'язок має тенденцію до ослаблення з погіршенням економічної ситуації. З'ясовано, що норма «правова поведінка» має певний взаємозв'язок з добробутом і він носить причино-наслідковий характер.

Показано, що на сьогоднішній день Україна має неактивний взаємозв'язок між нормою «правова поведінка» і добробутом.

Новизна. Встановлено взаємозалежність тісноти зв'язку між нормою «правова поведінка» та рівнем соціально-економічного розвитку національної економіки, а саме: чим нижчим є рівень соціально-економічного розвитку країни, тим слабшим є зв'язок. Показано, що в окремих випадках він навіть набуває форми неактивного.

Практична значущість. Отриманні результати можуть бути використанні для подальшого теоретичного дослідження ролі норми «правова поведінка» у

розвитку та функціонуванні суспільства. Подальші теоретичні та емпіричні дослідження інституціонального середовища українського суспільства дозволять виявити вузькі місця його розвитку та розробити рекомендації щодо їх усунення.

Ключові слова: норма правова поведінка соціально-економічний розвиток, розвиток людського потенціалу, політична стабільність і відсутність насилля, верховенство права взаємозв'язок.

Література

1. Олейник А. Н. Институциональная экономика: Учеб. пос. / А. Н. Олейник. – М. : ИНФРА-М, 2002. – 416 с.
Oleynik A. N. *Institutsionalnaya ekonomika* [Institutional Economics]: Ucheb. pos. / A. N. Oleynik. – М. : INFRA-М, 2002. – 416 p..
2. Соціологічна енциклопедія / Укладач В. Г. Городяненко. – К.: Академвидав, 2008. – 456 с.
Sotsiologichna entsyklopediya [Sociological Encyclopedia] / Ukladach V. H. Horodyanenko. – К.: Akademyvdav, 2008. – 456 p.
3. Ерлих С. Вільне правознаходження та вільне правознавство [Текст] / С. Ерлих // Проблеми філософії права. – 2005. – Том III. – №1–2. – С. 168–184.
Erlykh Ye. *Vilne pravoznakhodzhennya ta vilne pravoznavstvo* [Free finding of law and the free legal science] / Ye. Erlykh // Problemy filosofiyi prava. – 2005. – Tom III. – №1–2. – P. 168–184.
4. Бьюкенен Дж. Границы свободы. Между анархией и Левиафаном [Електрон. Ресурс] / Дж. Бьюкенен. – Режим доступа: <http://economicus.ru>. – Загол. з екрана.
Byukenen Dzh. *Granitsy svobody. Mezhd u anarkhiyey i Leviathanom* [Limits of Liberty: Between Anarchy and Leviathan]. [Elektron. Resurs] / Dzh. Byukenen. – Rezhim dostupu: <http://economicus.ru>. – Zagol. z ekrana.
5. Норт Д. Институції, інституційна зміна та функціонування економіки / Д. Норт; пер. з англ. І. Дзюб. – К. : Основи, 2000. – 198 с.
Nort D. *Instytutsiyi, instytutsiyina zmina ta funktsionuvannya ekonomiky* [Institutions, institutional change and economic performance] / D. Nort; per. z anhl. I. Dzyub. – К. : Osnovy, 2000. – 198 p.
6. Норт Д. Насилие и социальные порядки. Концептуальные рамки для интерпретации письменной истории человечества / Д. Норт, Д. Уоллис, Б. Вайнгаст. М. : Изд. Института Гайдара, 2011. – 480 с.
Nort D. *Nasiliye i sotsialnyye poryadki. Kontseptualnyye ramki dlya interpretatsii pismennoy istorii chelovechestva* [Violence and social order. Conceptual frames for interpretation writing human history] / D. Nort, D. Uollis, B. Vayngast. М. : Izd. Instituta Gaydara, 2011. – 480 p.
7. Нуреев Р. М. Теория общественного выбора [Електрон. Ресурс] / Р. М. Нуреев. – Режим доступа: <http://economicus.ru>. – Загол. з екрана.
Nureyev R. M. *Teoriya obshchestvennogo vybora* [Theory social human choice] [Elektron. Resurs] / R. M. Nureyev. – Rezhim dostupu: <http://economicus.ru>. – Zagol. z yekrana.
8. Капелюшников Р. И. Экономическая теория прав собственности (методология, основные понятия, круг проблем) [Електрон. Ресурс] / Р. И. Капелюшников. – Режим доступа: http://www.many-books.org/auth/2904/book/9051/kapelyushnikov_r_i/ekonomicheskaya_teoriya_prav_sobstvennosti_m_etodologiya_osnovnyie_ponyatiya_krug_problem. – Загол. з екрана.
Kapelyushnikov R. I. *Ekonomicheskaya teoriya prav sobstvennosti (metodologiya, osnovnyie ponyatiya, krug problem)* [Rights property economic theory (methodology, basic concepts, problems range)] [Elektron. Resurs] / R. I. Kapelyushnikov. – Rezhim dostupa: http://www.many-books.org/auth/2904/book/9051/kapelyushnikov_r_i/ekonomicheskaya_teoriya_prav_sobstvennosti_m_etodologiya_osnovnyie_ponyatiya_krug_problem. – Zagol. z ekrana.
9. Тамбовцев В. Л. Генезис экономического анализа права [Електрон. ресурс] / В. Л. Тамбовцев. – Режим доступа: <http://www.sei.e-stile.ru/page37/>. – Загол. с екрана.

Tambovtsev V. L. *Genezis ekonomicheskogo analiza prava* [Genesis of economic analysis of law] [Elektron. Resurs] / V. L. Tambovtsev. – Rezhim dostupu: <http://www.sei.e-stile.ru/page37/>. – Zagol. s ekrana.

10. Гриценко А. А. Совместно-разделенные отношения: труд, собственность и власть [Текст] / А. А. Гриценко // Экономика Украины. – 2003. – № 3. – С. 50–58.

Gritsenko A. A. *Sovmestno-razdelennyye otnosheniya: trud, sobstvennost i vlast* [Jointly-shared relationship: labor, property and power] / A. A. Gritsenko // Ekonomika Ukrainy. – 2003. – № 3. – P. 50–58.

11. Дементьев В. В. Институты, поведение, власть / В. В. Дементьев // Постсоветский институционализм: Монография / Под ред. Р. Н. Нуреева, В. В. Дементьева. – Донецк : Каштан, 2005., С. 102–125.

Demytyev V. V. *Instituty, povedeniye, vlast* [Institutions, conduct, power] / V. V. Demytyev // Postsovetskiy institutsionalizm: Monografiya / Pod red. R. N. Nureyeva, V. V. Demytyeva. – Donetsk : Kashtan, 2005., P. 102–125.

12. Индекс развития человеческого потенциала – информация об исследовании [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://gtmarket.ru/news/2013/03/14/5622>. – Загол. з екрana.

Indeks razvitiya chelovecheskogo potentsiala – informatsiya ob issledovanii [Human Development Index – information about the study] [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://gtmarket.ru/news/2013/03/14/5622>. – Zagol. z yekrana.

13. Worldwide Governance Indicators (WGI) project [Электронный ресурс]: Сайт «Світового банку». – 10.01.2015. – Режим доступа: <http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.aspx#home>. – Загол. з екрana.

Worldwide Governance Indicators (WGI) project [Elektronniy resurse]: Web «World Bank». – 10.01.2015. – Zagol. z ekrana: <http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.aspx#home>.